

บทที่ ๓
เหตุการณ์ก่อนหน้ารัฐประหาร

ก่อนหน้าที่จะมีการรัฐประหาร มีข่าวลือว่าจะเกิดปฏิวัติรัฐประหาร หนังสือพิมพ์ที่กรุง ฌัมป์ ประจำวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๘ ลงข่าวว่ารัฐบาลตั้งเตรียมพร้อมเนื่องจากมีข่าวเรื่องนายทหารชั้นประทวนคบคิดกันจะเข้ากำลังล้มล้างรัฐบาลในเดือนกรกฎาคม ๒๔๙๐ ข่าวเกี่ยวกับการปฏิวัติก็เริ่มหนาหู หนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย ลงบทวิจารณ์ว่า

"ปฏิวัติออกจะเป็นคำที่หวลกลับมาหนาหูอยู่สักหน่อยในระหว่างนี้มันเป็นคำที่ล้นออกมาทั้งจากปากของบางรัฐมนูตรี ของสมาชิกรัฐสภาและของบุคคลหัวหน้าพรรคทั้งฝ่ายสัมพันธมิตรและฝ่ายค้าน ครั้งหลังที่สุดจากผู้แทนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งตามข่าวว่าความเห็นประชาชนผู้สำเร็จราชการ เกี่ยวกับการยุบสภา มิฉะนั้นอาจเกิดการปฏิวัติขึ้น เพราะราษฎรขาดความไว้วางใจทั้งในรัฐบาลและยูเนี่ยนราษฎร

"เมื่อคิดกันว่าบรรดาบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่อยู่ใกล้ชิดกับวงการ เมืองชั้นใน ก็มีข้อที่น่าใคร่กรวญอยู่ว่า เขาคงจะมีเหตุผลพอที่จะกล่าวถ้อยคำซึ่งนากลัวเขนนออกมา"

สำหรับท่าทีของรัฐบาลที่มีต่อข่าวจะมีการรัฐประหาร อาจสรุปได้ดังนี้

นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส - ระหว่างวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๘๘ ถึงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐ นายปรีดี พนมยงค์ได้เป็นหัวหน้าคณะทูตสันถวไมตรีเดินทางไปเยี่ยมประเทศต่าง ๆ ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวีเดน และนอร์เวย์ เกี่ยวกับข่าวจะมีการปฏิวัติ นายปรีดี พนมยงค์ไม่วิตกกังวลเท่าไร เพราะเชื่อมั่นไว้วางใจพลเอกอูดุล อุดุลเคซจรัส ผู้บัญชาการทหารบกจะสามารถคุมทหารบกอยู่ และเมื่อได้รับรายงานว่าผู้คิดจะทำรัฐประหารส่วนใหญ่เป็นนายทหารนอกประจำการควยแล้ว ก็ยิ่งขาดความกระตือรือร้น อย่างไรก็ตามเชื่อว่าคนสนิทบางคน เช่น นายทองเปลว ชลภูมิ นายปราโมทย์ พึ่งสุนทร นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ และนายถวิล อุดล คงจะโค้ยสืบข่าวความเคลื่อนไหวและรายงานให้ทราบ อยู่เสมอ

พิมพ์ไทย ประจำวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๙๐

๒ ร.ค.อ. เจียม ชัยสงค์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๖๖ - ๕๖๗

พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี - ก่อนหน้าที่จะเกิดรัฐประหาร ร.ท.อ. เฉียบ ชัยสงค์ นายตำรวจสันติบาล กับ พ.ต.ท. เขาว คลายสัมฤทธิ์ ผู้กำกับการตำรวจสันติบาลกอง ๒ ได้เคยไปหานายกรัฐมนตรีเพื่อแจ้งข่าวที่สืบทราบว่ามีผู้คบคิดจะก่อการรัฐประหาร นายกรัฐมนตรีตอบว่า "ล่อจะให้ทำอะไรบ้าง เมื่อฝ่ายค้านต้องการให้เปิดอภิปรายทั่วไป อังก็เปิดแล้ว อังก็ยังได้รับความไว้วางใจในรัฐสภา แม้กระนั้นอังก็ลาออก แล้วก็มาตั้งอังเป็นนายกฯ อัง จะปฏิวัติกันอังก็ทำอะไร..." ท้ายที่สุดนายกรัฐมนตรียอมรับว่าจะลาออกในไม่ช้า เพียงแต่รอการเจรจากับต่างประเทศที่จวนจะสำเร็จเท่านั้น สรุปได้ว่า นายกรัฐมนตรีไม่อนุมัติให้ทำการจับกุมผู้คบคิดจะกระทำรัฐประหาร

ต่อมา นายกรัฐมนตรีได้สนทนากับพล เอกอัครราชทูต ออสเตรเลีย ผู้บัญชาการทหารบกเกี่ยวกับข่าวที่ทางตำรวจสืบทราบมาว่ามีทหารบกเข้าร่วมจะกระทำการรัฐประหาร พลเอกอัครราชทูต ออสเตรเลีย แสดงความไม่พอใจกล่าวคำทักท้วงที่ตำรวจเข้ามายุ่งเกี่ยวกับกรมกองทหาร ปลดอภัยให้เป็นที่ความรับผิดชอบของเขาเอง นอกจากนั้นเมื่อนายเอกวิน สแตนตัน เอกอัครราชทูตอเมริกันประจำประเทศไทยได้พบปะสอบถามนายกรัฐมนตรีก่อนที่ข่าวลือจะมีการรัฐประหาร นายกรัฐมนตรีก็กล่าวว่าด้วยความเชื่อมั่นว่า "ท่านทูต ผู้บัญชาการทหารบกและฝ่ายตำรวจอยู่กับข้าพเจ้า อีกทั้งข้าพเจ้ายังมีกองทัพเรืออยู่ในกระเป่า"^๒

ฉะนั้น เมื่อผู้แทนทั้งสองพิมพ์มาถึงข่าวลือจะมีการปฏิวัติรัฐประหาร พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์จึงตอบในเชิงสัพยอกว่านอนรอกอยอยู่ที่บ้านไม่เห็นมีการปฏิวัติ

พลเรือตรีสังวรณ สุวรรณชีพ อธิบดีกรมตำรวจ^๓ - เกี่ยวกับข่าวจะมีการรัฐประหาร

^๑ ร.ท.อ. เฉียบ ชัยสงค์, เรื่อง เกม, หน้า ๕๕ - ๕๖

^๒ Edwin F. Stanton, Brief Authority. (London: Robert Hale Limited, 1957), p. 207

^๓ เขาคำรงตำแหน่งต่อจากพลตำรวจตรีพระพิจารณพลกิจ อธิบดีกรมตำรวจ เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๔๙๐

พลเรือตรีสังวรณ สุวรรณชีพ วางตัวเป็นกลาง เพราะถือว่าตำรวจเป็นข้าราชการประจำไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง โดยไปไกล่เกลี่ยกับ ร.ต.อ. เฉียบ ชัยสงค์ เมื่อไปขออนุมัติจับผู้ที่จะทำการรัฐประหาร

"เราเป็นข้าราชการประจำไม่เกี่ยวกับข้าราชการการเมือง ทหารเขาจะยึดอำนาจก็เพื่อจะเปลี่ยนตัวพวกนักการเมือง เราก็ไม่เกี่ยวของอะไร จะเปลี่ยนแปลงสักก็รัฐบาลเราก็ยังอยู่เป็นข้าราชการประจำ... ผมไปออกคำสั่งประจำไว้แล้วว่า หากเกิดการยึดอำนาจขึ้นก็ให้ตำรวจอยู่เฉย ๆ ผมไปบอกหลวงชูชาติ รุ่งอธิปัตย์ให้ทราบไว้แล้ว ทางกรมสารวัตรทหารก็เช่นเดียวกัน ผมไปออกคำสั่งประจำไว้แล้วว่า ให้สารวัตรทุกคนเขาประจำกรมกองเฉย ๆ"

ทางฝ่ายบุคคลสำคัญของคณะรัฐประหาร ใ้มีการเคลื่อนไหวดังนี้

จอมพลแปลก พิบูลสงคราม - หลังจากได้พบขอหาอาชญากรสงครามแล้ว จอมพลแปลก พิบูลสงครามก็ได้ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวอย่างเงียบ ๆ ในฐานะนายทหารนอกประจำการ แต่ต่อมาเมื่อต้นปี ๒๕๕๐ จอมพลแปลก พิบูลสงครามได้หันมาสนใจการเมืองอีกครั้งหนึ่ง โดยได้ให้สัมภาษณ์บนหนังสือพิมพ์ว่า จะจัดตั้งพรรคธรรมาธิปไตย เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Conservative Party มีนโยบายแบบจารีตนิยม คอยเหตุผลที่ว่า^๒

"ขั้นต้นผมออกจากวงการเมืองแล้ว ผมก็ถูกค่า... เมื่อฝ่ายตรงกันข้ามกับผมเขาต้องการ จะก็กักกันผม เขาต้องการผมให้จมลงไป เพื่อความแน่ใจว่าผมจะไม่เล่นการเมืองอีก ผมจึงให้คำปฏิญาณลงในหนังสือพิมพ์ว่า ไม่ขอเกี่ยวของกับการเมืองอีกแล้ว เพื่อเขาจะได้ลดการคุกคามลงไปเสียบ้าง... แต่เขาก็ไม่วางใจผม เขาถามผมเรื่อยมาตลอดเวลาสามปี... เขาเริ่มถามผม คุยเรื่องเงิน ๕๐ ล้านบาท เขาหาว่าผมเอาเงินไปลงทุนเพื่อเป็นส่วนตัวและอะไร ๆ อีกหลายอย่าง... ผมจึงมาคิดเห็นว่า ผมควรจะวิวัฒนาการที่ผมทำมาแล้วแสดงแก่ประชาชนเสียบ้างให้ประชาชนวินิจฉัย... เพราะเหตุนี้แหละผมจึงตัดสินใจกลับมายุ่งการเมืองอีก แม้จะต้องเสียสัตย์ และพวกที่จะกักกันผมก็เห็นจะเป็นเสรีไทยนั่นแหละมาก แต่ถาจะเกิดกระทบกันขึ้นจริง ๆ ผมก็ปล่อยให้มันเป็นหน้าที่ของประชาชนเขาคิดสินกันเอง"

^๑ ร.ต.อ. เฉียบ ชัยสงค์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๕

^๒ หนังสือพิมพ์ สยามนิกร ฉบับประจำวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๐

พื้นที่ที่จอมพลแปลก พิบูลสงครามประกาศกลับเข้ามาสู่วงการ เมืองอีกครึ่งหนึ่ง ก็ได้เกิดปฏิกริยาต่อต้านโดยมีการชุมนุมผู้ใตปรักที่สนามหลวงโจมตีจอมพลแปลก พิบูลสงครามให้จ่ายเงินผิดประเภท ๘๓ ล้านบาท และกล่าวประณามว่าเป็นผู้เผด็จการ ส่วนจอมพลแปลก พิบูลสงครามได้ตั้งรณดตสังเกตุการณ์รอบ ๆ สนามหลวง ทางถนนพรพศหรือไฟไปประชุมลงมติต่อต้านจอมพลแปลก พิบูลสงคราม โดยหาทางกักกันไม่ให้เขามามีบทบาททางพฤตสภาและสภายูแทน

จึงกล่าวได้ว่า จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้หยั่งดูท่าทีของรัฐบาลโดยการประกาศเข้ามาสู่วงการ เมือง ฝ่ายรัฐบาลคิดว่าสามารถป้องกันจอมพลแปลก พิบูลสงครามโดยวิธีทางรัฐธรรมนุญ แต่รัฐบาลหาได้เฉลียวใจว่าจอมพลแปลก พิบูลสงครามอาจเขามามีบทบาททางการ เมืองควยวิธีทางอื่น ๆ อีกทั้งการประกาศจัดตั้งพรรคการเมืองยังทำให้รัฐบาลไม่สงสัยการติดตอพบปะกับนายทหารที่จะทำรัฐประหาร เพราะรัฐบาลคิดว่าเป็นการปรึกษาหารือดำเนินการพรรคการเมือง

พลโทพิน ชูณหะวัณ - นายทหารนอกประจำการผู้เคยเป็นแม่ทัพยึดเมือง เชียงตุงสมัยสงคราม ได้ให้สัมภาษณ์ยูแทนหนังสือพิมพ์^๑ ตอบใตยูที่กล่าวหาจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นผู้เผด็จการไม่ควรกลับเข้ามาสู่วงการ เมือง โดยกล่าวว่าจอมพลแปลกไม่เป็นเผด็จการ "ทำไมเขาไม่แก่ประวัติศาสตร์กัน มันจะมาก็คึกแฉงจึงอำนาจกันอยู่ ประเทศชาติจะฉิบหายอย่างไรก็ช่าง แบบนี้แยมมาก" และบอกว่าเคยเขียนหนังสือถึงนายปรีดี พนมยงค์ กับ พลเรือตรีถวัลย์ ช่างนาวาสวัสดิ์ ไม่ควรจะแตกแยกอะไรกันพร้อมทั้งใควิจำรณการดำเนินงานของรัฐบาลทำไมไม่ทุ่มเทเงินอุดหนุนการทอผ้าในประเทศ ไม่เห็นด้วยกับการซื้อรถนุอิคสำหรับรัฐมนตรี แม่แตคนเองก็เคยแตนนายพลนั่งรถราง

^๑ หนังสือพิมพ์ สยามนิกร ฉบับประจำวันที ๙ เมษายน ๒๔๙๐

^๒ หนังสือพิมพ์ สยามนิกร ฉบับประจำวันที ๑๒ เมษายน ๒๔๙๐

^๓ ตรีกรุง ประจำวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๐

นาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม - นายทหารนอกประจำการ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งสมาชิก
 พฤษสภา บทบาททางการเมืองของนาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม ได้แก่ การคัดค้านร่างพระราช
 บัญญัติจัดสรรทุนสำรองเงินตราเพื่อบูรณะประเทศ พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยได้อภิปรายในพฤษสภาตอนหนึ่งว่า
 "ข้าพเจ้าจำได้ว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เคยขายทองครึ่งหนึ่ง ข้าพเจ้าขอเรียนด้วยความจริงใจว่า
 เพราะเหตุที่รัฐบาลขายเงินขายทองไปนั้น จึงทำให้เกิดการปฏิวัติขึ้น" และการคัดค้านร่างพระราช
 บัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๘๕ นอกจากนี้ยังได้ลงกระทู้ถามรัฐบาลเรื่องการ
 ครองชีพของคนไทย หนังสือพิมพ์ ศรีกรุง พาดหัวข่าวว่า "หลวงกาจถกปัญหาการครองชีพของคนไทยเผ็ด
 ร้อนยิ่ง" กระทู้ของนาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม มีใจความดังนี้

"ความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย เวลานี้ไ้บังเกิดความยากจน การหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง
 ที่เรียกว่าเศรษฐกิจของชาตินั้นเกือบไม่มีอะไรที่ไทยจะทำได้ การอุตสาหกรรม การค้า การกอ
 สรรง และการอื่น ๆ แทบทุกอย่างไทยไม่อาจทำไ้ได้แม้วันแต่จะไม่ใช่ประเทศของคนไทย ไทยถูก
 บังคับในการทำมาหากินอย่างรุนแรงที่สุด ดังที่เห็นอยู่ทุกวันนี้ รัฐบาลแต่ละชุดชอนแถมนโยบาย
 อยุ่อย่างคงคาและน้ำฟ้าจะชวยอย่างไหนจะแก้อย่างนี้ แต่ในที่สุดก็กลายเป็นพฤษคดียิ่งกว่าทำดี ไทย
 ทองยากจนคนแค้มาแล้วอย่างไรก็อย่างนั้น ฉาจะพักกายก็แทบจะไม่มี ไทยใ้เอาอาหารชนิดเลว
 ชาติวัตถุชาติที่จะทำใ้ร่างกายแข็งแรงและสมบูรณ์ สำหรับเด็กผู้สิ้นพันธุแล้ว ใ้เอาอาหารไม่เพียงพอ
 บันฑ์ที่ฐานแห่งการกินอยู่ต่ำมากอยู่แล้ว ในฐานะเช่นนี้จึงทำหนักไปอีกจนถึงไม่มีจะกิน มองดูไทย
 แล้วเห็นเป็นที่น่าวิตกและน่าเวทนายิ่งกว่าชาติใดในโลก

"มูลเหตุที่เป็นไปเช่นนี้ เพราะรัฐบาลไม่ได้ดำเนินการชวยใ้เป็นมรรคเป็นผลผู้เท่าที่ควร
 การทำมาหากินทุกอย่างของคนไทย ถูกปิดประตูอย่างหมดสิ้น หากจะคงเหลืออยู่บางก็อาชีพ
 ชาราชการ แจวเรือจ้าง ถีบสามล้อ และการทำนา ซึ่งส่วนมากรับรองใ้ความีรายใ้ไม่พอกิน
 และบางอย่างหนักมากเกินไป

---

๑ รายงานการประชุมพฤษสภา ครั้งที่ ๕/๒๔๘๕ (วิสามัญ) วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๘๕
 ๒ รายงานการประชุมพฤษสภา ครั้งที่ ๘/๒๔๘๕ (วิสามัญ) วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๘๕
 ๓ ประจำวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๘๕

"ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ แต่ทุกวันนี้ประเทศไทยที่พลเมืองจะยากจน คนแค่นหาเลี้ยงชีพเมืองของประเทศไทย และถอยร่นแก่พลเมืองของประเทศเอกราชนั้นเลย แม้พลเมืองประเทศราชทุกแห่งก็ยังไม่ถึงขนาดสมบูรณ์ภาพแห่งการทำมาหากินเหมือนพลเมืองไทย มีอาชีพเช่น ช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างหนัง ช่างสาน ช่างไม้กระบอก ช่างตัดเสื้อ ช่างทอผ้า การค้าและอื่น ๆ อีกร้อยพันแปด สำเร็จควมร่ำรวยของคนพลเมืองทั้งสิ้น ลักษณะเช่นนี้เราเรียกว่า พลเมืองของประเทศไทยที่เต็มปากและถูกต้องในความหมายประเทศไทยนี้แปลกประหลาดอยู่แห่งเดียวที่พลเมืองประกอบการค้าและอุตสาหกรรมมิได้เป็นการแตกแยกประจุมิใช่เจ้าของบ้านเลย ฉะนั้นขอถามว่า รัฐบาลจะดำเนินการให้ไทยดีขึ้นอย่างไรบ้าง"

ต่อมาในวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๕๐ หนังสือพิมพ์สยามนิกรได้พาดหัวข่าว "หลวงกาจว่าบ้านเมือง มีคนรัก" นาวาอากาศเอกกาจ กาจสงครามได้วิจารณ์รัฐบาลว่า ทำอะไรมีแต่ชี้โทษ รัฐบาลไม่ได้ทำอะไรให้เป็นขึ้นเป็นอันเลย พร้อมทั้งได้ตำหนิองค์การสรรพอาหาร การขายทองคำของรัฐบาล ผู้แทน แยกงานข้าราชการประจำทำ และกล่าววาทองการรัฐธรรมนูญฉบับเก่าคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ "เห็นใหม่ละพอเปลี่ยนรัฐธรรมนูญได้ไม่กี่วันเราก็เสียองค์พระมหากษัตริย์" พุทธสภา "ไม่เห็นทำอะไร นอกจากกินเงินเดือน ผมไม่รับเงินเดือนมานานแล้วเพราะเห็นว่าทำงานไม่คุ้มค่า" ควรเลิกบทเฉพาะกาล ผู้ก่อกองทำงานมา ๑๐ ปีพอแล้วเปิดโอกาสให้คนอื่นเขามั่ง

การให้สัมภาษณ์ของนาวาอากาศเอกกาจ กาจสงคราม จึงเท่ากับเป็นการโจมตีรัฐบาลโดยตรง ส่วนเหตุการณ์ทางด้านการปกครองเมือง เกิดการแตกแยกในพรรคประชาธิปัตย์ นายเลียง ไชยกาล สมาชิกสภาผู้แทนจากจังหวัดอุตรดิตถ์ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ รวม ๑๖ คนได้แยกตัวออกมาตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่ชื่อ พรรคประชาชน เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๕๐ สมาชิกเหล่านี้ได้แก่

๑ รายงานการประชุมพุทธสภา ครั้งที่ ๗/๒๔๕๕ (วิสามัญ) วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๔๕๕

๒ สมุท สุรักชชะ, ๒๖ การปฏิวัติและรัฐประหารสมัย ๒๐๕๕ - ๒๕๐๓ (พระนคร : โรงพิมพ์ สื่อกาพิมพ์, ๒๕๐๓), หน้า ๓๗๑

๑. นายเลียง ไชยกาล
๒. นายสวัสดิ์ คำประกอบ
๓. นายประสิทธิ์ ชูพันธ์
๔. นายสังคม ริมทอง
๕. ร.ท.ท. สงกรานต์ อุดมสิทธิ์
๖. นายอรุณ รายนานนท์
๗. นายวงศ์ ไชยสุวรรณ
๘. นายอุคร วัชยานนท์
๙. นายจำลอง ณะโสภณ
๑๐. นายประสิทธิ์ บุญญาภิรมย์
๑๑. นายสุพรรณ สืบสิทธิ์
๑๒. นายสุรียน ไรวา
๑๓. นายเย็น สืบบุการณ
๑๔. นายทองอินทร์ ปัดทรานนท์
๑๕. นายเชื้อ สนั่นเมือง
๑๖. ชุนชจิตสารกรรม

หัวหน้าพรรคประชาชน

เลขาธิการพรรค

การแตกแยกครั้งนี้ทำให้ฐานะของพรรคประชาชนปักษ์ใต้ในสถานูแทนอ่อนกำลังลงไปมาก
นอกจากนี้ยังมีสมาชิกจากพรรคสหชีพและพรรคแนวรัฐธรรมนูญมาเข้าร่วมกับพรรคประชาชนอีก

๗ คนได้แก่

๑. นายวิเชียร บำรุงพานิช
๒. ชุนชำนาญอนุสาสน
๓. พ.ท.อ. พิสน นิลวัชยานนท์

- ๔. หลวงอรรถพรพิศาล
- ๕. นายมงคล รัตนวิจิตร
- ๖. นายพร มากวงศ์
- ๗. นายผล ศีลารัตน์

แต่การแยกตัวของสมาชิกพรรคสหชีพกับพรรคแนวรัฐธรรมบัญญัติไม่ได้ทำให้ฐานะรัฐบาลในสภา
ของกระทรวงการเพือนแต่ประการใด รัฐบาลยังคงมีเสียงข้างมากอย่างมั่นคง

เป็นที่เปิดเผยภายหลังว่า ก่อนหน้าที่จะเกิดรัฐประหารเพียงสองวันคือ วันที่ ๖ พฤศจิกายน
ขุนนิรันดรชัย (เสวก นิรันดร) ได้เชิญพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรีมารับประทาน
อาหารเย็นที่บ้าน พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ได้พบกับจอมพลแปลก พิบูลสงคราม และได้บอกว่า
จะลาออกวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน เพียงแค่ออกยโทรเลขจากนายคิเรก ชัยนาม เอกอัครราชทูตไทยประจำ
อังกฤษ ซึ่งกำลังเจรจากับรัฐบาลอังกฤษเพื่อยกเลิก "ความตกลงสมบูรณแบบ" ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน
คณะรัฐมนตรีประชุมตกลงกันจะลาออก วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน และตอนเย็นวันที่ ๘ พฤศจิกายน นั้นเอง
พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ พลเอกอดุล อุดลเดชจรัส และนายปรีดี พนมยงค์ ได้ปรึกษารื้อกัน
ที่ท่าเนียบท่าช้าง ทกลงให้พลเอกอดุล อุดลเดชจรัสจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และพลเอก
อดุล อุดลเดชจรัสรับรองว่าจะไม่มีรัฐประหารเกิดขึ้น

จึงอาจสรุปได้ว่า บุคคลสำคัญในคณะรัฐบาลเขื่อนั้นว่า รัฐประหารเกิดขึ้นได้ยาก เพราะรัฐบาล
มีเสียงสนับสนุนในรัฐสภาอย่างมั่นคง พลเอกอดุล อุดลเดชจรัส ผู้บัญชาการทหารบกก็รับรองว่าจะสามารถ
คุมทหารบกอยู่ ส่วนทางคานทหารเรือก็ไม่มี การเคลื่อนไหวแต่ประการใด อีกทั้งในคานต่างประเทศ
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ก็ได้รับการยกย่องนับถือจากสหรัฐอเมริกาและอังกฤษในฐานะผู้นำชาวน

---

* พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ให้สัมภาษณ์ผู้แทนหนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับประจำวันที่ ๒๐
มกราคม ๒๔๘๖

การเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่น ฉะนั้นถึงแม้จะมีข่าวว่าจะมีการปฏิวัติรัฐประหาร รัฐบาลจึงไม่สนใจเท่าไร เพราะเห็นว่าเป็นข่าวลือ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกล่าวว่า ข่าวลือ บอย ๆ นี้เอง ทำให้รัฐบาลรู้สึกเอือมระอาเห็นว่าไร้สาระ "ผู้รับผิดชอบเห็นลือกันมากก็เลยประมาท"

หนังสือพิมพ์ สยามนิกร ฉบับประจำวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑